

ליתן את העור לכהן [דלא מצינו דאתרבי עור הזרוע מקרא], באותו מקום לא יפשיט את הזרוע ויתננה לכהן, אלא נותנה עם העור, ועין יפה היא שנהגו בכהנים.

מקום שנהגו להפשיט את הראש, לא יפשיט את הלחי, אלא נותנה עם העור, דמרבינן לקמן שצריך ליתן לכהן צמר שבראש כבשים, וכל שכן דצריך ליתן העור⁽⁵⁾.

ואם אין שם כהן ליתן לו את המתנות, מעלין אותן בדמיון, ששמן את דמיהן של המתנות, ואוכלן הישראל, והדמים יתן לכהן

כהן⁽⁴⁾. ואם כן הכא נמי יביא ישראל את הלקט לעיר ויתנו לעניים!?

ומתריצין: שאני תרומה דטבלה! דהוי כל התבואה טבל ואסורה עד שיפריש התרומה, ולא סניא דלא מפריש לה, דחייב הוא להפריש כדי להתיר התבואה.

ומקשינן: והרי מתנות כהונה דלא טבלי, שהרי אין שאר הבהמה נאסרת עד שיתן המתנות, ותניא: מקום שנהגו למלוג בעגלים, שהיו רגילין למולגן ברותחים ולאכלן עם העור, אף על גב דבשאר מקומות אין צריך

בהגהות יד אפרים לשו"ע [ס"א] הלא בסמוך מסקינן שבתרומה יפריש משום דכתיב נתינה ומשמע שצריך לתתה לכהן.

וכתב חזו"א [דמאי ג' א'] שהכתוב מלמד רק שאינו נפטר מתרומה במקום שאין כהן כמו לקט במקום שאין עניים. אבל אחרי שהפריש אינו חייב לטפל בה, אלא מניחה בגורן, וכשהכהן נוטלה מתקיימת למפרע מצוות "נתינה", וזהו תיקון חכמים משום השבת אבידה, [והוצרך הרמב"ם לטעם של חילול ה' כי הוא ממון שאין לו תובעין, והוא רק כעין השבת אבידה].

ובלקט אין השבת אבידה, כי לא חלה כלל מצוות לקט כשאין עני, ואמנם אם כשהניח לקט היו עניים והלכו, חלה בו מצוות השבת אבידה. ולדעת הראשונים שצריך להפריש פאה גם במקום שאין עניים, צריך לפרש שכוונת הכתוב לחייב במצוות נתינה [ולכאורה צריך להודיע לכהן שיש לו תרומה], אבל בלקט ופאה יכול לזכות בהן כי המצוה מתקיימת בעצם ההפרשה.

ולהרמב"ם ביאור לשון הגמרא "הפסד תרומה" היינו חילול ה' בכך שנפסדת התרומה, [וראה ביאור הגר"א בסוף תרומות] והדרב"ז כתב שלא קיים מצוות נתינה, וראה הערה 7.

העשבים וענפי עץ בערי ישראל. ואף אם נניח שאם היו כל ישראל משמרים מצוות המתנות היה כדאי לעני להטריח, מכל מקום השתא לא חייל לקט, שאם יהיה לקט לא ילקטוהו עניי ישראל וכו'. והוכיח כי אף שסיבת הדבר אינה כהלכה, מפני שיש מומרים שאין נותנין מתנות עניים, מכל מקום נחשב שאין עניים, ואפילו שהבעלים הוא הגדול את המתנות, לא חל הלקט.

4. הטור בהלכות ארץ ישראל [י"א] כתב שאם אין עניים יפריש שכחה ופאה ויאספם לביתו עד שיזדמנו לו עניי ישראל, וגם תוס' בראש השנה [ד:]: רצו לומר שאינו נוטלם לעצמו, אלא שאינו עובר בכל תלקט, ודחו ביאור זה, כי מסקינן שרק תרומה צריך להצניעה וליתנה לכהן, ומשמע שפאה מותר לקחתה לעצמו. ובפשטות כוונת הטור במקום שיתכן שיבואו עניים. וראה במאירי לעיל ש"מותר לקחתן".

5. הרמב"ם [פי"ב מתרומת הי"ז] כתב שאם היתה חיה או בהמה אוכלת את התרומה בגורן, התקינו חכמים שיטפל בה ויביאנה לעיר, שאם הניחה לבהמה וחיה הרי זה חילול ה'. ותמה